
Внесок викладачів математики Слов'янського педагогічного інституту у Перемогу у Великій Вітчизняній війні

Минуло вже 65 років з того незабутнього дня, коли наш народ вперше відсвяткував День Перемоги. Важким видався шлях до цієї перемоги. Перед тим як напасти на нашу країну, фашисти захопили всю Західну Європу та підкорили собі європейську промисловість. Вся Європа годувала фашистські війська та постачала їм найновітнішу зброю та техніку. Здавалось, що на землі не має такої сили, яка могла б зупинити фашизм, зупинити його армії на шляху до правління в усьому світі.

Історія спростувала ці прогнози. Наш героїчний народ знищив фашистську бойову машину і назавжди позбавив людство від фашистської диктатури.

В ті важкі часи героями були і вчені – математики, фізики, механіки, яким в найкоротші строки, доручалося розв'язати надскладні задачі з математики та фізики, пов'язанні з проблемами бойової тактики, стратегії, бойової техніки тих часів. Про них, безперечно видатних людей, ми розповімо у нашому проекті.

Видатною подією в історії міста Слов'янська Сталінської області Постановою Ради Народних Комісарів № 620 від 29 червня стало відкриття у 1939 році на базі педагогічного училища учительського інституту. Директором інституту був призначений Іван Калістратович Деркач, а його заступником із навчально-виховної роботи – Юхим Тихонович Ширков.

У будівлі колишньої гімназії було розміщено один із корпусів інституту. А другий корпус був розміщений у будівлі колишнього реального училища. Викладачі інституту мешкали у будинках по вулиці Шевченка. У довоєнний час в інституті діяло два факультети: філологічний та історичний.

На перший курс Слов'янського учительського інституту в 1939 р. було прийнято 210 студентів: 120 – на філологічний факультет (українське та російське відділення), 90 – на історичний факультет. Викладацький склад налічував 25 осіб. Почався навчальний рік. Велася велика робота по обладнанню навчальних кабінетів, лабораторій, поповнювалася бібліотека.

21 червня 1941 року коли у вищих навчальних закладах тільки-но закінчувалися екзамени в стінах учительського інституту після дворічного навчання проходив перший випуск – 138 вчителів історії, мови та літератури. З них 23 випускники отримали дипломи з відзнакою. Але випускники до роботи не приступили, прийшла велика біда – війна.

Багато викладачів та студентів Слов'янського учительського інституту зі зброєю в руках стали на захист країни. За мужність та героїзм чимало з них було відмічено державними нагородами.

Вольперт Арон Якович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математики, уроджинець м. Слов'янська, випускник аспірантури Московського державного університету ім. М.В.Ломоносова. З 1942 по 1943 рік був рядовим Радянської Армії. Поранений у жовтні 1943 року, тривалий час перебував у шпиталі.

Горошко Василь Якович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математики. З 1959 року – ректор інституту. Приймав участь в боях на території Польщі, був поранений. Нагороджений медаллю "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні".

Шамгунов Казим Давлетович – завідувач кафедри математичного аналізу. Приймав участь у боях на Воронежському фронті, Степному та І Прибалтійському фронтах. Нагороджений: орденами "Червоної зірки", "Вітчизняної Війни II ступеню", медаллю "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні".

Савченко В'ячеслав Максимович – з 1938 по 1940 рік працював вчителем математики, проректор інституту. Був призваний до лав Червоної Армії, з 1943 по 1945 рік сержант, пізніше старшина військ Південно-Уральського округу. Нагороджений медаллю "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні".

Шевченко Володимир Сторович – працював на кафедрі математики старшим викладачем, завідувач кафедри математики. Керівник філіалу заочної математичної школи при МДУ (м. Москва) у Слов'янському педагогічному інституті. Був призваний до лав Червоної Армії. Приймав участь у запеклих боях за Донецьку та Харківську області. У бою за Барвенково був тяжко поранений.

Нагороджений медаллю "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні".

Боровик Ігор Федорович – з 1959 року викладач математики в інституті. Приймав участь у боях за зняття блокади Ленінграду. Був тяжко поранений, до травня 1944 року лікувався у шпиталях, інвалід Великої Вітчизняної війни.

Із спогадів студентів: «...Володимир Єгорович завжди заохочував студентів до творчості. Він з повагою ставився як до знання, так і до незнання, не нав'язував своєї думки, а терпляче переконував. Нашу активність не потрібно було стимулювати. Це був природний процес, який йшов від серця до серця. Це був той випадок, коли разом з математичною інформацією ми отримували значно більшу, яка надавала сили для розвитку людяності.» Зараз такий вид спілкування називають інтерактивним.

6 вересня 1943 р. м. Слов'янськ було звільнено від окупантів. Почалася відбудова народного господарства.

На початку листопада 1943 року на міській площі міста можна було прочитати оголошення: «Слов'янський учительський інститут проводить реєстрацію своїх працівників».

Спочатку для навчальних занять використовувалося приміщення середньої школи №12.

Батьківщина відмітила і працю тих, хто віддавав сили у справі відновлення інституту в 1943-1945 роках. Медалями «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні» були нагороджені директор інституту І.К.Деркач, викладачі Курдюмова Є.О., Глушков С.І., Карцовнак і бібліотекар Г.М. Ракитянська.

Хотілося б згадати всіх вчених – математиків і фізиків, чия робота допомогла відстояти свободу і незалежність нашої Батьківщини і врятувати людство від загрози фашистських загарбників, так хіба це можливо?

Серед мільйонів тих, хто не був відмічений нагородами і славою при житті, хто у важку для Вітчизни годину до кінця виконав свій обов'язок і віддав їй найдорожче – життя, були і початківці математики, фізики, талановиті механіки, вчителі і студенти, яким тільки належало вступити на цей шлях.

Скільки винаходів залишилось нездійсненими, яке різноманіття математичних і фізичних скарбів вони забрали із собою. Справедливо говорять, що важко навіть уявити, якою була би сьогодні наука, якщо ми не понесли цих втрат.

Часопис підготували:

Бондарєва Ю., Смоляр Д., Ганзера Г.О., Плєсканьова Л.Г.

^{1,2}Учні Слов'янського педагогічного ліцею,

³Вчитель Слов'янського педагогічного ліцею,

⁴Старший викладач кафедри ГМВМ СДПУ